

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

E-post: postmottak@fin.dep.no

Deres ref. 10/841 SL LRD/RLa

Oslo, 15.03.2010

Høring - forslag om utvidet merverdiavgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet

Det vises til Finansdepartementets brev av 16.02.2010, vedlagt notat om forslag om utvidet merverdiavgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet. Fristen for å komme med merknader til notatet er satt til 16.03.2010.

NHO Reiseliv er en arbeidsgiverorganisasjon tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon og organiserer mer enn 2.300 bedrifter innen bransjene overnatting, servering, opplevelse og destinasjoner i Norge. En stor del av våre medlemsbedrifter vil derfor berøres av forslaget om utvidet merverdiavgiftsplikt.

NHO Reiseliv ønsker å knytte noen bemerkninger til det foreliggende forslag om utvidet merverdiavgiftsplikt på kulturområdet. Dette vil i hovedsak dreie seg om rekkevidden av forslaget på kulturområdet, samt forslaget om tidspunktet for ikrafttredelse og overgangsordninger.

For ordens skyld vises det også til våre tidligere merknader til utredningen fra Kulturmomsubvalget, i vårt brev av 27.06.2008 til Finansdepartementet, samt vårt brev av 23.10.2009 til Stortingets finanskommité. Sistnevnte brev følger for ordens skyld vedlagt dette høringssvaret.

Rekkevidden av forslaget

Finansdepartementet foreslår at inngangspenger til museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentre blir merverdiavgiftspliktig med en sats på 8%. Dagens unntak for scenekunst videreføres.

Opplevelsesnæringen omfatter et mangfold av ulike aktører, fra små, familieeide bedrifter, som for eksempel gårdsturisme, til store aktører som fornøylesparkerne Tusenfryd og Dyreparken. Mangfoldet kan skape en utfordring avgiftsmessig i forhold til grensedragning mot tjenester som fortsatt unntas avgiftsplikt, som for eksempel undervisningstjenester. NHO Reiseliv forventer at man innrømmes en viss "innkjøringsfase" i forhold til vurdering av avgiftsplikten for sin bedrift hvor man kan se det foreligger grensedragninger og man er i tvil om avgiftsplikten.

NHO Reiseliv har merket seg at omsetning av omvisningstjenester nå foreslås omfattes av avgiftsplikten, mens denne typen tjenester tidligere ikke har vært omfattet av forslaget om innføring av avgiftsplikt på kulturområdet. Guidebransjen kjennetegnes gjerne av små, arbeidsintensive bedrifter med lite investeringer og kostnader som vil generere fradragsrett for inngående avgift, dersom man skulle omfattes

av avgiftsplikten. En avgiftsplikt vil således utgjøre et direkte påslag på sluttregningen til forbruker og i verste fall medføre nedleggelse av allerede økonomisk sårbare virksomheter.

NHO Reiseliv gjennomførte en undersøkelse i 2007 for å kunne vurdere konsekvensene for bedriftene som berøres av en endring av regelverket. Undersøkelsen er omtalt i vårt brev av 27.06.2008 til Finansdepartementet. Det fremkommer av denne undersøkelsen at innføring av en sats på 8% mva uansett vil slå negativt ut for mange arbeidsintensive virksomheter som investerer lite.

NHO Reiseliv reagerer på at det foreslås en avgiftssats på 25% ved omsetning av formidling av adgang til utstillinger i museer og gallerier, fornøyelsesparker og opplevelsessentre samt omvisningstjenester. Dette er svært uheldig og vil antagelig i realiteten medføre økte billettpriser for de besøkende. Dette vil kunne føre til at turister og andre isteden vil gå direkte til leverandør, med risiko for bortfall av arbeidsplasser som en ytterste konsekvens. Vi finner grunn til å vise til at formidling av øvrige typiske "reiselivstjenester", som persontransport og overnatting, følger "hovedtjenesten" og har således en sats på 8%. Vi ser ingen grunn til at ikke dette også skal gjelde for formidlingstjenester på kulturområdet, da dette er en del av reiselivsnæringen. En sats på 25% vil dessuten medføre større administrative utfordringer for denne bransjen, da man må beregne ulike satser for formidling av tjenester innenfor samme segment, reiselivs- og opplevelsessnæringen. Dette vil også være konkurransemessig uheldig.

Ikrafttredelsestidspunktet

Finansdepartementet anfører at en utvidet avgiftsplikt ikke vil medføre vesentlige økte administrative byrder for avgiftssubjektene, da en stor andel av aktørene som omfattes av utvidet avgiftsplikt allerede vil være registrert for deler av sin virksomhet i merverdiavgiftsregisteret i dag. Likevel innser departementet at det vil være behov for en viss tid fra lovforslaget og vedtak av loven og frem til ikrafttredelse, slik at de nye avgiftspliktige virksomhetene får tilstrekkelig tid til nødvendige tilpasninger. Til tross for erkjennelsen av dette behovet, gis det svært kort høringsfrist, og hvor selve lovvedtaket nødvendigvis vil komme tett opp til det foreslåtte ikrafttredelsestidspunktet.

NHO Reiseliv har i vedlagte brev av 23.10.2009 til Stortingets finanskomité frarådet å gjøre forslaget gjeldende fra 01.07.2010, da dette tidspunktet faller midt i en turistsesong hvor kontrakter med kunder og operatører allerede er inngått, og hvor avgiftspåslaget ikke er kalkulert inn.

Fornøyelsesparker og opplevelsesbedrifter gjør i all hovedsak sine investeringer og oppgraderinger av diverse anlegg i vinterhalvåret, hvor det er lavsesong. En innføring av avgiftsplikt midt i sesongen vil således gå direkte utover en allerede presset bunnlinje i bedriftene og vil dermed måtte bli å legge på billettprisene ut til kundene. Dersom det skal innføres en utvidet avgiftsplikt på kulturområdet per 01.07.2010 og likevel unngå at avgiften blir et direkte påslag på billettprisene, må bedriftene innenfor fornøyelses- og opplevelsesnæringen således i det minste imøteses med etablering av overgangsordninger, slik at det gis en fradragsrett for inngående avgift på anskaffelser fra 01.01.2010.

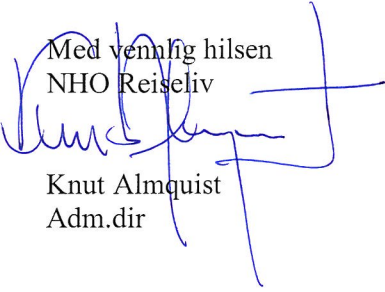
I den forbindelse merker vi oss at det legges opp til en egen ordning med kompensasjon for investeringer i idrettsanlegg fra 01.01.2010 og at departementet mener at behovet for å etablere en overgangsordning dermed samlet sett er små. Departementet har åpenbart kun idrettsområdet i tankene, og glemmer at opplevelses- og fornøyelsesnæringen vil oppleve den utvidete avgiftsplikten på kulturområdet som et rent påslag og en kostnadsøkning i 2010, da det meste av investeringer og anskaffelser foretas som nevnt i vinterhalvåret. Skal det ytes en viss rettferdighet og hindre konkurransevridning, bør det således innføres en overgangsordning fra 01.01.2010.

Regjeringen har gjennom årene uttrykt at de ønsker å satse på reiselivet, bl.a. gjennom sin egen reiselivsstrategi "Verdifulle opplevelser". Denne beskriver viktige utfordringer for reiselivsnæringen, bl.a. knyttet til utvikling og styrking av opplevelser med hensyn til mangfold, helhet og kvalitet. En sentral utfordring for reiselivet er å utvikle og styrke opplevelsene, heller enn å svekke grunnlaget, som vil være en konsekvens om det ikke legges opp til overgangsordninger når det innføres en utvidet avgiftsplikt midt i sesong. Vi har fått tilbakemelding fra våre medlemmer at 2010 vil bli et svært utfordrende år for

reiselivsnæringen. Det vil derfor være vesentlig å gi rammebetingelser som ikke bidrar til at konkurransedyktigheten på pris svekkes internasjonalt. Det er svært negativt for reiselivet dersom innføring av merverdiavgift uten overgangsordninger bidrar til å forverre konkurransevnen til næringen.

NHO Reiseliv kan ikke se det er noe argument for å unnlate å etablere overgangsordninger at dette ikke ble etablert i forbindelse med merverdiavgiftsreformen i 2001. Behovet for overgangsordninger er sterkt til stede, og spesielt nå i en vanskelig og presset tid for næringen som følge av finanskrisen.

Med vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Knut Almquist
Adm.dir

Elisabeth Kloster
Advokat

Vedlegg

Stortingets finanskomité

23.10.2009

Statsbudsjettet 2010 - reiselivsnæringen

NHO Reiseliv, som organiserer mer enn 2300 bedrifter innen bransjene overnatting, servering, opplevelse og destinasjoner i Norge, ønsker å komme med følgende innspill til komitéens arbeid med statsbudsjettet for 2010:

- Øk bevilgningene til profilering av Norge med 100 millioner kroner ifht regjeringens forslag til budsjett
- Senk mva på servering fra 25 til 14 prosent
- Utsett innføring av kulturmvva for opplevelsesbedrifter til 1.1.2011

Den økonomiske situasjonen

Selv om norsk reiseliv ikke var den første næringen til å bli rammet av finanskrisen, har den som leverandør av tjenester til øvrig næringsliv etter hvert fått merke den hardt. I tillegg har krisen ført til svikt i turiststrømmen inn til Norge. Samlet sett, og i lys av at reiseliv er en næring med lav lønnsomhet sammenliknet med andre, store næringer, har dette gitt og gir fortsatt mange bedrifter problemer med å opprettholde sunn og lønnsom drift. Som annet internasjonalt konkurranseutsatt næringsliv, frykter nå reiselivet at en sterkere krone vil forverre dette bildet ytterligere.

En undersøkelse foretatt blant NHO Reiselivs medlemmer i høst, viser at hver femte bedrift opplever dagens markedssituasjon som dårlig. 39 prosent utsetter eller revurderer investeringsprosjekter, mens 33 prosent reduserer aktiviteten i bedriften. 21 prosent vil redusere bemanningen. Det er særlig innen segmentene kurs/konferanse og yrkestrafikk at bedriftene opplever svikt, men nedgangen i turisttrafikken i 2009 peker på at Norge står foran store utfordringer også på dette området i 2010.

Halvparten av bedriftene peker på økt volum som den viktigste forutsetning for å drive lønnsomt i tiden som kommer. For å oppnå dette, må profileringen av Norge som reisemål økes, både i utlandet og her hjemme. I tillegg må den grunnleggende lønnsomheten opp. Dette må gjøres ved tilpasninger i skatte- og avgiftssystemet, i forhold til eksisterende avgifter som i forhold til foreslåtte, nye.

Markedsføringen av Norge

I regjeringens forslag til budsjett økes bevilgningen til turistmarkedsføring med 15 millioner kroner, til 250 millioner kroner. NHO Reiseliv ba i sitt innspill til budsjettet om at denne posten økes til 350 millioner kroner, og ber om at komitéen etterkommer dette. Norge som reisemål er for lite kjent, og det er en forutsetning både for å opprettholde markedsandeler og vinne nye at kjennskapen til Norge øker. I en situasjon med svikt i de internasjonale markedene er dette særlig viktig, ikke minst når andre, konkurrerende destinasjoner øker sin markedsføring.

NHO Reiseliv vil peke på at profilering av Norge er en investering snarere enn en utgift. Da London i år økte sitt markedsføringsbudsjett med 2 millioner pund, var det med en forventning om at dette skulle gi 60 millioner pund tilbake til byens økonomi. Selv om ikke byen London og landet Norge er sammenliknbare, gir det en pekepinn om verdien av å investere i profilering. NHO Reiseliv vil også minne om det gode utgangspunkt Norge har fått for markedsføring, da de norske fjordene nettopp ble kåret til verdens fremste reisemål av National Geographic. Da disse allerede er Norges fremste merkevare, er det viktig at vi benytter anledningen og den ekstra drahjelp dette vil gi i en kampanje.

Mva på servert mat

NHO Reiseliv har gjentatte ganger pekt på den uheldige konkurransevriddningen som følge av at mva på servert mat er 25 prosent, mens det for take-away er 14 prosent. Det er derfor bedt om at disse satsene harmoniseres på 14 prosent, noe NHO Reiseliv vil be om også i budsjettet for 2010. En undersøkelse gjort for NHO Reiseliv som ble offentliggjort i juni i år, viser også at en slik justering av mva-satsene er den endring i næringens særskilte rammevilkår som er best egnet til å øke lønnsomheten i reiselivet: Dersom prisene opprettholdes, vil bunnlinjen i snitt forbedres med 3,42 prosentpoeng for reiselivet totalt. For den delen av reiselivet med lavest lønnsomhet, serveringsnæringen, vil lønnsomheten bli tredoblet. Det vises til vår lønnsomhetsanalyse på <http://www.nhoreiseliv.no/rapporter/category573.html>

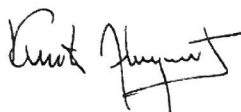
Mva på kultur

I regjeringens forslag til budsjett skal blant annet mva på kultur innføres fra 1.7.2010 med en sats på 8 prosent. Denne avgiften skal også omfatte opplevelsesbedrifter. NHO Reiseliv vil på det sterkeste fraråde komitéen å gjøre forslaget gjeldende fra dette tidspunktet, da det faller midt i en turistsesong. Mange bedrifter som selger opplevelser, har allerede inngått kontrakt med kunder og operatører der et slikt påslag ikke er regnet inn. Det vil derfor gå direkte ut over en allerede presset bunnlinje i bedriftene, og det bes om at innføringen av mva for denne gruppen bedrifter utsettes til 1.1.2011, slik at næringen får tatt høyde for den nye avgiften i sitt salg.

Subsidiært vil NHO Reiseliv be om at dersom den nye ordningen likevel blir innført fra 1.7.2010, må det åpnes for at bedrifter som har planlagt større investeringer, kan søke om dispensasjon fra reglene slik at inngående mva på anskaffelser i årets første seks måneder også kan trekkes fra. Investeringer i opplevelsesbedrifter foretas tradisjonelt om vinteren og våren, og NHO Reiseliv frykter at dersom slik dispensasjon ikke gis, vil større utbyggings- og utviklingsprosjekter utsettes til 2011. Dette er uheldig ikke bare for kvaliteten og utviklingen av norsk reiseliv, men også for aktiviteten byggenæringen og øvrig næringsliv.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Knut Almquist
Adm.dir.